

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Arte Contemporánea	Código	710G01028	
Titulación	Grao en Humanidades			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	Villaverde Solar, Dolores	Correo electrónico	dolores.villaverde@udc.es	
Profesorado	Villaverde Solar, Dolores	Correo electrónico	dolores.villaverde@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Asignatura que dotará ao alumnado dos recursos teórico-prácticos suficientes para analizar a evolución da creatividade do hombre dende a chegada da Idade Contemporánea.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecemento das producións culturais da Humanidade (Arte, Pensamento, Literatura e Institucións)
A2	Coñecemento do pasado desde un punto de vista diacrónico
A4	Coñecemento dos diferentes bens e recursos patrimoniais e do seu réxime xurídico
A6	Coñecemento do comportamento humano individual e social
A7	Coñecemento sincrónico y diacrónico de diversas realidades culturais actuais
A8	Coñecemento básico da realidade socio-política contemporánea
A11	Coñecemento das técnicas e métodos de traballo e análise das ciencias humanas e sociais
A12	Uso correcto, oral e escrita, das linguas propias
A13	Uso correcto, oral e escrita, de alomenos unha lingua estranxeira
A14	Deseño e produción de bens culturais
A17	Innovación na presentación e difusión da cultura
A23	Coñecemento da natureza da información e dos documentos, dos diversos modos de produción e do seu ciclo de xestión, dos aspectos legais e éticos e do seu uso e transferencias, e das fontes principais de información en calquera soporte, e ao longo do tempo.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B5	Traballar de forma colaborativa.
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo
B8	Comunicación oral e escrita nas linguas propias
B9	Capacidade de expresión oral e escrita nunha lingua estranxeira
B10	Capacidade de análise e de síntese.
B11	Capacidade de xestión da información relevantes.
B12	Capacidade de integración en equipos multidisciplinares
B13	Recoñecemento da riqueza da diversidade e da multiculturalidade
B15	Saber abordar conflitos interpersonais
B16	Capacidade para a adaptación a cambios no contorno
B18	Capacidade de dirección e liderazgo
B19	Motivación e compromiso cara á calidade nas actuacións profesionais
B20	Creatividade e orixinalidade no pensamento e na práctica

B30	CB3-Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C9	Capacidade de organización e planificación do traballo propio

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
	Aprender a aprender.	A1 A2 A4 A6 A7 A8 A14 A17	B1 B2 B3 B4 B5 B7 B10
Resolver problemas de forma efectiva	A1 A2 A4 A6 A7 A8 A11 A14 A17 A23	B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B13 B15 B20 B30	C1 C2 C3 C5 C7 C9
Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.	A1 A2 A6 A8	B1 B2 B3 B4 B5 B7 B10 B11	C3 C5

Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.	A1	B1	C1
	A2	B2	C2
	A6	B3	C5
	A8	B7	C8
	A12	B11	
	A13	B12	
		B15	
		B16	
		B18	
		B19	
	B20		

Contidos	
Temas	Subtemas
1 Las artes europeas a finales del siglo XVIII y principios del s. XIX: el Neoclasicismo.	1. Canova. David y Goya. Urbanismo.
2 El Romanticismo. La pintura romántica.	2. Pintura Romántica.
3 Hacia la arquitectura moderna.	3. Urbanismo y arquitectura de finales del XIX. La arquitectura del hierro.
4 Realismo El camino de la modernidad.	4. Courbet, Millet.
5. El Impresionismo Y los postimpresionistas.	6. Los ismos: Fauvismo, Cubismo, Expresionismo, Futurismo.
6 La encrucijada de 1900. El concepto de vanguardia.	7. Dadaísmo, Surrealismo y abstracción: La Bauhaus.La pintura en la Bauhaus Desde la artesanía al diseño. El Neoplasticismo Holandés y De Stijl. Van Doesburg, Mondrian. La vanguardia rusa.
7 Vanguardias de entreguerras.	8 Nuevas tendencias plásticas: A) El expresionismo abstracto. B)Orden y geometría: Minimal Art. El arte cinético y el Op Art. 2 Jugando con la realidad. Pop-Art
8. De 1945 a los años sesenta.	
9 Últimas décadas	9 Conceptual. Arte digital

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A1 A2 A4 A6 A7 A8 A13 A14 A17 B7 B8 B15 C2 C3 C5	25	35	60
Estudo de casos	A1 A2 A4 A6 A12 A13 A14 B1 B2 B4 B5 B9 B12 B13 B16 B18 C1 C7 C8	10	50	60
Discusión dirixida	A7 A8 A11 A12 A13 A14 B3 B10 B11	3	0	3
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A4 A6 A7 A14 A17 B1 B19 B20 C2 C3 C5 C7	0	12	12

Análise de fontes documentais	A1 A2 A4 A6 A23 B3 B4 B5 B7 B19 B20 B30 C1 C2 C3 C5 C7 C9	10	0	10
Atención personalizada		5	0	5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Exposición oral do profesor complementada con o uso de medios audiovisuais con a finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a comprensión de termos. Con ela se pretende obter información relevante, do saber previo do alumnado que permita articular a docencia para favorecer o seu aprendizaxe eficaz e significativo.
Estudo de casos	Análisis e catalogación das obras principais dos autores estudados e inclúense actividades realizadas polo alumnado que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simposios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, etc.) co obxectivo de profundar no coñecemento de temas de estudo relacionados coa materia.
Discusión dirixida	Promover debates en clase sobre o feito creativo, a partir do análisis de obras dos autores estudados, visitas a centros culturais ou noticias seleccionadas. O profesor moderará as diferentes posturas que surgiran a partir de reseñas e textos.
Aprendizaxe colaborativa	Se farán varios traballos en grupo sobre diferentes figuras do arte actual para analizar as súas características. Estas actividades proporcionan ao alumnado coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novidades referentes a un determinado ámbito de estudo.
Análise de fontes documentais	Conxunto de textos e documentación escrita que se recolleron e editaron como fonte de profundización dos contidos. Serán de carácter obrigatorio.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Partirá da exposición oral complementada con medios audiovisuais con a introducción de preguntas dirixidas aos estudantes, con a finalidade de transmitir coñecementos e facilitar o aprendizaxe.
Actividades iniciais	En o estudo de casos se presentan unha serie de elementos ou datos que teñen que ordenarse segundo un criterio dado en o enunciado (cronolóxico, lóxico, xeográfico, cuantitativo, cualitativo, etc.), pretende responder a preguntas curtas ou de certa amplitude, valorando a capacidade de razoamento, creatividade e espírito crítico.
Estudo de casos	En o aprendizaxe colaborativo, se trata de promover o aprendizaxe dos estudantes como grupo baixo a dirección e tutela do profesor. Está referida principalmente ao aprendizaxe de "como facer as cousas" en o aspecto colaborativo de participación en grupo.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Discusión dirixida	A7 A8 A11 A12 A13 A14 B3 B10 B11	Supón un 10 por cento da avaliación final	10
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A4 A6 A7 A14 A17 B1 B19 B20 C2 C3 C5 C7	Os traballos en grupo son un 20 por cento da avaliación	20
Actividades iniciais	A1 A2 A4 A6 A7 A8 A13 A14 A17 B7 B8 B15 C2 C3 C5	A parte teórica é un 45 por cento da avaliación	45

Estudo de casos	A1 A2 A4 A6 A12 A13 A14 B1 B2 B4 B5 B9 B12 B13 B16 B18 C1 C7 C8	O estudo de casos computará un 30 por cen	25
Outros			

Observacións avaliación

Se valoran as salidas de campo que se propongan, actividades desenvolvidas en un contexto externo ao contorno académico universitario (museos, empresas, institucións, centros de documentación, arquivos, bibliotecas, organismos, monumentos, etc.) relacionadas co ámbito de estudo da materia. Estas actividades centraranse no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a recollida de información, ou desenvolvemento de produtos. (informes, bosquejos, deseños, etc.), etc

?Aquellos/as alumnos/as que
tenham algunha clase de excepcionalidade para asistir a clase legalmente
concedida, que hablen con el/la profesor/a a comezos do curso para
establecer as tutorías e os sistemas de avaliación correspondentes.?

Fontes de información

Bibliografía básica

ALARIO TRIGUEROS, M. Teresa: Arte y feminismo. Donostia: Nerea.2008 ÁLVAREZ BASSÓ, Carlota y DE LA CRUZ, Ángela: Ángela de la Cruz. Vigo: MARCO.2005 ARCHER, Michael, BRETT, Guy, DE ZEGHER, Catherine : Mona Hatoum. London:Phaidom.1997. ARIAS SERRANO, Laura, Las fuentes de la historia del arte en la época contemporánea. Ed. Serbal. Barcelona, 2012. BARRO, David : Sen xeración. Notas para unha historia da arte de Galicia. Santiago, Auditorio de Galicia.2006 CGAC : Dez anos do CGAC: 1993-2003. Santiago: Xunta de Galicia.2003 COMBALÍA, Victoria : Amazonas con pincel. Barcelona: Ediciones Destino.2006 DÜCHTING, H.: Cézanne. Taschen. Colonia. 1990. FRANCASTEL, H.: El impresionismo. Bruguera-Emecé. Barcelona. 1983 GARCÍA DE CARPI, Lucía (2005): La imagen de la mujer en la obra de Eugenio Granell, Córdoba: Fundación Provincial de artes plásticas Rafael Botí. GAUGIN, P.: Escritos de un salvaje. Debate. Madrid. 1995. GONZÁLEZ-ALEGRE, Alberto (1997): Atlántica. Galicia Terra Única. Galicia 1900-1990. Santiago: Xunta de Galicia, pp.345-352. HORN, Rebecca (1997): Rebecca Horn. Where rock and Ocean Meet. Santiago: CGAC. JONES, Amelia (2007): &O legado da arte feminista;A batalla dos xéneros. Santiago: CGAC, pp. 51-66. KENDALL, R. (edit.): Degas por sí mismo. Dibujos, grabados, pinturas, escritos. Plaza y Janés. Barcelona. 1988. MAYAYO, Patricia (2003): Historias de mujeres, historias del arte. Madrid: Ensayos de arte Cátedra. MOURE, Gloria (1996): Ana Mendieta. Santiago:CGAC. NEWALL, Diane (2009): Apreciar el arte. Entender, interpretar y disfrutar de las obras. Barcelona: Bluse-Lautrec. Taschen. Colonia. 1994. PISARRO, C: Cartas a Lucien. Muchnik. Barcelona. 1979. POOL,P.: El impresionismo. Destino. Barcelona. 1979. EWALD, J.: Historia del impresionismo. Seix Barral. Barcelona. 1994. SAGNER-DÜCHTING, K.: Monet. Taschen. Colonia. 1993. VAN GOGH, V.: Cartas a Théo. Labor. Barcelona. 1971. WALTHER, I.F.: Van Gogh.. Taschen. Colonia. 1993. AA.VV.: Arte Pop. Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía. Madrid. 1992. AA.VV.: Entre la geometría y el gesto. Escultura norteamericana. 1965-1975. Ministerio de Cultura. Madrid. 1986. ARNASON, H.H.: Historia del arte moderno. Daimo. Barcelona. 1972. ASHTON, D.: La escuela de Nueva York. Cátedra. Madrid. 1988. BENEVOLO, L.: Diseño de la ciudad. 5. El arte y la ciudad contemporánea. Gustavo Gili. Barcelona. 1977. BENEVOLO, L.: Historia de la arquitectura moderna. Gustavo Gili. Barcelona. 1974. BLOCK, C.: Historia del arte abstracto (1900-1960). Cátedra. Madrid. 1982. BONITO OLIVA, A.: Transvanguardie international. Giancarlo Polit Editore. Milán. 1982. BOZO, D. (comp.): André Breton y el surrealismo. Museo Nacional de Arte Reina Sofía. Madrid. 1991. CAMERON, D.: El arte y su doble. Una perspectiva de Nueva York. Fundació Caixa de Pensions. Barcelona. 1987. CELANT, G.: Identité Italienne. L'art en Italie depuis 1959. Centro Georges Pompidou. París. 1981. COOPER, D.: La época cubista. Alianza Editorial. Madrid. 1984. CURTIS, W.: La arquitectura moderna desde 1900. Hermann Blume. Madrid. 1986. DACHY, M.: Journal du mouvement dada. 1915-1923. Sckira. Ginebra. 1989. ESSERS, V.: Henri Matisse. 1869-1954. Taschen. Colonia. 1989. FLAM, J. (edit.): Henri Matisse 1869-1954. Könemann. Colonia. 1994. GOLDBERG, R.L.: Performance Art. From Futurist to the Present. Thames & Hudson. Londres. 1988. GOLDING, J.: El cubismo. Alianza Editorial. Madrid. 1993. GÖSSEL, P, LEUTHÄUSER, G.: Arquitectura del siglo XX. Taschen. Colonia. 1991. HEREU, P., MONTANER, J.M., OLIVERAS,J.: Textos de arquitectura de la modernidad. Nerea. Madrid. 1994. HULTEN, P. (comp.): Futurismo & Futurismi. Bompiani. Venecia. 1986. JENCKS, Ch.: Arquitectura internacional. Gustavo Gili. Barcelona. 1989. JENCKS, Ch.: Movimientos modernos en arquitectura. Epílogo: tardomoderno y post-moderno. Hermann Blume. Madrid. 1983. LAMPUGNANI, V.M. (dir.): Enciclopedia de la arquitectura del siglo XX. Gustavo Gili. Barcelona. 1989.LUCIE-SMITH, E. El arte hoy. Cátedra. Madrid. 1983. MARCHÁN FIZ, S.: Del arte objetual al arte de concepto. Akal. Madrid. 1994. MICHELI, M. de. Las vanguardias artísticas del siglo XX. Alianza Editorial. Madrid. 1979. MONTANER, J.M.: Después del Movimiento Moderno: arquitectura de la segunda mitad del siglo XX. Gustavo Gili. Barcelona. 1993. NADEAU, M.: Historia del surrealismo. Ariel. Barcelona. 1972. PENROSE, R.: Picasso, su vida y su obra. Argos Vergara. Barcelona. 1981. RAMÍREZ, J.A.: Duchamp. El amor y la muerte, incluso. Siruela. Madrid. 1993. RAMÍREZ, J.A.: Medios de masas e historia del arte. Cátedra. Madrid. 1988. RAMÍREZ, J.A.: Picasso. El mirón y la duplicidad. Alianza Editorial. Madrid. 1994. RICHTER, H.: Historia del dadaísmo. Nueva Visión.Buenos Aires. 1989. SCHARF, A.: Arte y fotografía. Alianza Editorial. Madrid. 1994. SELZ, P.: La pintura expresionista alemana. Alianza editorial. Madrid. 1989. SZEEMAN, H. (dir.). Joseph Beuys.Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía. Madrid. 1994. TAFURI, M., DAL CO, F.: Arquitectura contemporánea. Aguilar. Madrid. 1978. VERDONE, M.: Qué es verdaderamente el futurismo. Doncel. Madrid. 1971. WILLET, J.: El rompecabezas expresionista. Guadarrama. Madrid. 1970. ZEVI, B.: Historia de la arquitectura moderna. Espacios de la arquitectura moderna. Poseidón. Barcelona. 1980.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia da Arte Clásica/710G01013

Historia da Arte Medieval/710G01019

Arte Moderna/710G01023

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Arte da Ilustración e do século XIX/710G01033

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías